

URA DE TSE-I-LA

que semblava mirar a Tse-i-la amb un únic ull. El vestit verd de Txe-Tang llançava lluïssors; el seu collar de pedreria era resplendent; la seva testa, essent l'altura del disc negre de la llanterneta, restava en la fosca.

Sota l'espessor de les voltes ningú no podia sentir-los.

T'escolto,—digué Txe-Tang.

—Senyor,—començà dient Tse-i-la,—

un deixeble del meravellós poeta Li-tai-pe. Els déus m'han donat en enginy com a tu t'han donat en poder i hi he afegit la pobresa per engrandir els teus pensaments. Jo els remerciava cada dia per tants de favors i vivia tranquil, sense desigs, quan una nit, en la terrassa alta del teu palau, damunt dels jardins en l'aire argentat per la lluna, vaig veure la teva filla Li-tien-Se,— que inventaven, als seus peus, les flors matisades dels grans arbres, al vent de la nit. Encà d'aquell dia el meu pinzell no ha

cap més caràcter i tinc el pressentiment que ella pensa en l'efecte que em produirà. Cansat de patir, i preferint una més espantosa mort al suplici d'estar viva, ella, he volgut, per una acció heroica d'una subtilitat gairebé divina, elevar-me i arribar, o rei!, fins a ella, la teva filla.

Txe-Tang, sense dubte en un moviment d'impaciència, recolzà el seu dit polze damunt l'ull del dragó. Els dos batents d'u-

na porta van separar-se sense brogit davant de Tse-i-la, i deixaren veure l'interior d'un calabós.

Tres homes vestits de cuir estaven prop d'una fogaina on escalfaven ferros de tortura. Del sostre baixava una corda de seda, sòlida, desfilada en trenes primes, sota la qual brillava una petita gàbia d'acer rodona, amb una obertura circular.

Això que contemplava Tse-i-la era l'aparell de la mort terrible. Després d'horroroses cremades, amb aquesta corda de seda, la víctima era suspesa enlaire, per un canell, amb el dit polze de l'altra mà agafat per darrera, al dit polze del peu oposat. Aleshores li posaven aquella gàbia al voltant del cap i, ben ajustada damunt les espatlles, la tancaven després d'haver-hi introduït dues rates famolenques, i el botxí imprimia al condemnat un moviment de balanceig, i en acabat se n'anava i el deixava a les fosques per no tornar-lo a veure fins l'endemà.

Davant d'això, horror que ordinàriament impressionava els més resoluts, digué fredament Tse-i-la:

—Que no recordes que només tu m'has d'escoltar?

Els batents de la porta es van tancar.

—Quin és el teu secret?—preguntà Txe-Tang.

El meu secret, o tirà!, és que la meua mort encadenaria la teva aquesta nit,—digué Tse-i-la, amb el llampec del geni als ulls. La meua mort? Que no comprens que és això el que esperen, tremolosos, els que són dalt? No seria per ventura la confessió de la nul·litat de les meves promeses? Quina alegria per a ells poder riure's de baix en baix, en llurs cors assassins de la teva credulitat desil·lusionada. Ella seria el senyal de la teva perdició. Assegurats de la impunitat, furiosos de llur angoixa, com vols que davant teu, disminuïda l'esperança avortada, llur odi encara vacil·lés? Crida els teus botxins! Jo seré venjat. Ho veig ben bé: tu comprens que, si em fas matar, la teva vida es qüestió d'hores; i els teus fills, escanyats com s'acostuma, et seguiran, i Li-tien-se, la teva filla, flor de delícies, serà la víctima dels teus assassins. Ah, si tu fossis un príncep profund! Suposem que tot d'una, al contrari, entres amb el front com preocupat per la misteriosa vidència predita, rodejat dels teus guardes, la mà damunt la meua espatlla, a la sala del teu tron; que allí, havent-me revestit tu mateix amb la roba dels prínceps, fas venir a la dolça Li-tien-Se,— la teva filla i la meua ànima—i que, després del prometatge, ordenes als teus tresorers de donar-me els cinquanta mil liangs d'or; jo et juro que en veure això, tots aquells cortesans que tenen mig tretz els punyals a l'ombra contra tu, cauran defallits, prosternats i anorreats i aleshores ningú no gosarà tenir cap mal pensament contra teu. Pensa-t'hi! Saben que ets raonable i fred, clarividient en els Consells d'Estat i que no seria possible que

una vana quimera hagi estat suficient per a transfigurar en pocs moments l'acurada expressió de la teva cara en un estupor sagrat, victoriós, tranquil. Com! Saben que ets cruel i em deixes viure? Saben que ets avar i em dones tant d'or? Saben que ets altiu en el teu amor paternal i em dones la teva filla a canvi d'una paraula, a mi, un desconegut? Quin dubte subsistirà davant d'això? En què voldries que subsistís el valor d'un secret revelat pels vells genis del nostre Cel, sinó en l'embolcalladora convicció que tu el posseïxes? Es això sol que es tractava de crear, i que jo he fet. La resta depèn de tu. Jo he complert la paraula. Si he precisat els liangs d'or i la dignitat que menyspreo, no ha estat més que per deixar mesurar amb la munificència del preu arrencat a la teva cèlebre avarícia l'espantosa importància del meu imagi-

cobert d'una superstició protectora, regnaràs, i si procures ésser justicier podràs canviar el temor en amor al tron, més segur que mai. Aquest és el secret dels reis dignes de viure! No en tinc cap més per a dir-te. Pesa, tria i digues. Ja he parlat.

Tse-i-la no va dir res més.

Txe-Tang, immòbil, semblà que meditava una estona. La seva ombra silenciosa s'allargava damunt la porta de ferro. Després es dirigí devers Tse-i-la i tot posant-li les mans a les espatlles, el mirà fixament al fons dels ulls com si lluités amb mil pensaments indefinibles.

A la fi, desembeinant el sabre, tallà els lligams de Tse-i-la i li tirà al coll el seu collar reial.

—Vina,—li digué.

Muntà els graons del calabós i estintolà la mà damunt la porta de llum i de llibertat.

nari secret. Rei Txe-Tang, jo, Tse-i-la, qui, lligat per ordre teva en aquest palau, exalta davant la mort terrible la glòria de l'august Li-tai-pe, el meu mestre de pensaments lluminosos, jo et declaro, en veritat, el que et dicta la saviesa. Entrem amb el front alt i radiant! et dic. Fes veure que tens bon cor, inspirat pel cel! Amenança que d'avui endavant no tindràs misericòrdia. Ordena festes i lluminàries per a distracció del poble, en honor de Fo (el qual m'inspira aquest diví artífici). Jo, demà mateix desapareixeré i me n'aniré a viure en qualsevol província sortosa i llunyana, gràcies als saludables liangs d'or. El botó de diamants dels mandarins que d'ací a poca estona rebré de la teva magnanimitat davant de tants orgullosos, estic segur que no el portaré mai. Tinc altres ambicions: només crec en els pensaments harmoniosos i pregons que sobreviuen els prínceps i els reialmes. Essent rei en el seu immortal imperi no ambiciono ésser príncep en els vostres. No has vist que els déus m'han donat solidesa de cor i intel·ligència igual a la dels qui et volten? Per tant, jo, més que cap dels teus nobles, puc alegrar els ulls d'una núvia. Pregunta-ho a Li-tien-Se, el meu somni! Estic segur que veient els meus ulls ella t'ho dirà. Quant a tu,

Tse-i-la, a qui el triomf del seu amor i de la seva sobtada fortuna enlluernava un xic, contemplava el nou present del rei.

—Com? Tota aquesta pedreria, també? —murmurà.—Qui era el qui et calumniava? Això és més de les riqueses prome-

ses! Què vol pagar el rei amb aquest collar?

—Les teves injúries,—respongué desdenyosament Txe-Tang tot obrint la porta devers el sol.

VILLIERS DE L'ISLE-ADAM

I C

Minzenal
ra al Front

Avinguda del 14 Abril, 411
Telèfon 72006
BARCELONA